

אברהם יגל, יצחק ירנן, יעקב ובניו ינוחו בו

אברהם יגל, יצחק ירנן, יעקב ובניו ינוחו בו

שמוחת השבת המיוחדת של האבות

"בואי בשלום עטרת בעלה, גם בשמחה ובצהלה" - שמחה וצהלה מיוחדת מתעוררת בעם ישראל לקראת השבת. והנה בתפילת מנחה של שבת, תיקנו אנשי כנסת הגדולה להזכיר את האבות הקדושים בתוך התפילה, מלבד מה שקבעו בתחילתה אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב - "אברהם יגל יצחק ירנן יעקב ובניו ינוחו בו".

ויש להתבונן מה עומק ענינה של השמחה ביום השבת אשר התייחדו בה האבות הקדושים, וראו אנשי כנה"ג ענין להזכיר זאת בתפילה. עוד יש להתבונן מדוע בכל אחד מהאבות יש לשון שונה של שמחה.

מהות עבודתם של האבות הקדושים בעולם

מצינו בתורה גילויים מופלאים במהות עבודתו של אברהם אבינו בעולם.

בפרשת וירא (בראשית יח, כג), כאשר הודיע הקב"ה לאברהם אבינו על הפיכת סדום, נאמר בתורה:

ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע. אולי יש חמישים צדיקים בתוך העיר האף תספה ולא תשא למקום למען חמישים הצדיקים אשר בקרבה. חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע והיה כצדיק כרשע חלילה לך השופט כל הארץ לא יעשה משפט.

אברהם אבינו כביכול בא בטענות כלפי הקב"ה, היאך יתכן שלא יגינו הצדיקים על העיר, חלילה לך להמית הצדיק עם הרשע. **וביותר מצינו במדרש רבה (פמ"ט, ח) 'ויגש אברהם' שניגש כביכול למלחמה. ועמד וטען כמה וכמה טענות כמו שמובא שם - ולכאורה פלא הוא, וכי מערער אברהם אבינו ח"ו**

על הנהגתו של הקב"ה, והרי יודע היה אברהם שהכל גלוי לפני השי"ת וכל הנהגתו אמת ומשפט.

ואכן אמרו שם במדרש, שהיה ראוי אברהם להיענש על דברים אלו, וכמו שבאמת נענש על כך איוב - - "שני בני אדם אמרו דבר אחד, אברהם ואיוב, אברהם חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע, איוב אמר (איוב ט, כב) אחת היא על כן אמרתי תם ורשע הוא מכלה, אברהם נטל עליה שכר, איוב נענש עליה".

ויש להתבונן מאחר שנענש איוב על דבר זה, למה אברהם אבינו לא נענש אלא אדרבה קיבל על כך שכר. עוד יש לתמוה, מדוע באמת כה מסר נפשו על הצלת הרשעים.

והנה מצינו עוד שם במדרש, שאמר אברהם להקב"ה, "אם עולם אתה מבקש אין דין, ואם דין אתה מבקש לית עולם, את תפיס חבלא בתרין ראשין, בעי עלמא ובעי דינא, אם לית את מוותר ציבחר, לית עלמא יכיל קאים". ויש להתבונן, וכי הקב"ה אינו יודע היאך לקיים את העולם, ומה זה ענינו של אברהם.

אלא ביאור הדברים, יש להביא בזה דברי הספורנו בפרשת תולדות, בפסוק "עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתی (בראשית כו ה), וזה לשונו:

וישמר משמרת. עשה תמיד המשמרת המיוחדת לי, שהיא לגמול חסד, כאמרו כל אורחות ה' חסד ואמת, ולהורות חטאים בדרך, וזה עשה כאשר קרא בשם ה'.

הרי למדנו שכביכול אברהם אבינו נטל על עצמו את התפקיד של הקב"ה בעולם, ומתוך כך הרבה לעסוק בגמילות חסדים ובהכנסת אורחים. כמו שאמרו חז"ל (סוטה י). ויקרא שם בשם ה' אל עולם - אמר ריש לקיש: אל תיקרי ויקרא אלא ויקריא, מלמד, שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקב"ה בפה כל עובר ושב, כיצד, לאחר שאכלו ושתו עמדו לברכו, אמר להם, וכי משלי אכלתם, משל אלקי עולם אכלתם, הודו ושבחו וברכו למי שאמר והיה העולם.